

Bilaga 2

Författningsförslag, implementering av art. 4.1 och art. 4.7 ramdirektivet för vatten (2000/60/EG)

Miljöbalken (1998:808)

2 kap. 7 §

Kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. När det är fråga om en totalförsvarsverksamhet eller en åtgärd som behövs för totalförsvaret, ska vid avvägningen hänsyn tas även till detta förhållande.

Trots ~~första stycket~~ ska de krav ställas som behövs för att följa en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1. Om det finns ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen, ska det vara vägledande för bedömningen av behovet.

Vid prövning av tillåtlighet, tillstånd, godkännande eller dispens för en verksamhet eller åtgärd som ger en ökad förorening eller störning och kan antas på ett inte obetydligt sätt bidra till att en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1 inte följs, får verksamheten eller åtgärden vid avvägningen enligt ~~första och andra styckena~~ tillåtas om den

1. är förenlig med ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen,
2. förenas med villkor om att vidta eller bekosta kompenserande åtgärder som ökar möjligheterna att följa normen i en utsträckning som inte är obetydlig, eller
3. trots att den försvårar möjligheterna att följa miljökvalitetsnormen på kort sikt eller i ett litet geografiskt område, kan antas ge väsentligt ökade förutsättningar att följa normen på längre sikt eller i ett större geografiskt område.

2 kap. 7 b § (ny)

2 kap. 7 a § (ny)

Trots **2 kap. 7 §** ska de krav ställas som behövs för att följa en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1. Om det finns ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen, ska det vara vägledande för bedömningen av behovet.

Vid prövning av tillåtlighet, tillstånd, godkännande eller dispens för en verksamhet eller åtgärd som ger en ökad förorening eller störning och kan antas på ett inte obetydligt sätt bidra till att en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1 inte följs, får verksamheten eller åtgärden vid avvägningen enligt **2 kap. 7 § och första stycket** tillåtas om den

1. är förenlig med ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen,
2. förenas med villkor om att vidta eller bekosta kompenserande åtgärder som ökar möjligheterna att följa normen i en utsträckning som inte är obetydlig, eller
3. trots att den försvårar möjligheterna att följa miljökvalitetsnormen på kort sikt eller i ett litet geografiskt område, kan antas ge väsentligt ökade förutsättningar att följa normen på längre sikt eller i ett större geografiskt område.

Trots 2 kap. 7 § ska de krav ställas som behövs för att följa en miljökvalitetsnorm som avser en ytvattenförekomsts ekologiska status eller potential eller en grundvattenförekomst kvantitativa status. Om det finns ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen, ska det vara vägledande för bedömningen av behovet.

Vid prövning av tillåtlighet, tillstånd, godkännande eller dispens för en ny verksamhet eller åtgärd som på ett inte obetydligt sätt

– på grund av fysisk förändring kan medföra att god ekologisk status eller god ekologisk potential inte uppnås eller medför en

försämring av en ytvattenförekomsts status,

– på grund av förändringar i grundvatten nivån kan medföra att god grundvattenstatus inte uppnås eller medför en försämring av en grundvattenförekomsts status, eller

– innebär att en vattenförekomsts ekologiska status försämras från hög till god, får verksamheten eller åtgärden vid avvägningen enligt 2 kap. 7 § och första stycket tillåtas endast om

1. alla genomförbara åtgärder vidtas för att mildra konsekvenserna för vattenförekomstens status,

2. skälen för den nya verksamheten eller åtgärden är ett allmänintresse av större vikt eller att fördelarna för miljön och samhället med att uppnå miljökvalitetsnormen inte överstiger fördelarna som den nya verksamheten eller åtgärden medför för människors hälsa eller säkerhet eller en hållbar utveckling, och

3. syftet med den nya verksamheten eller åtgärden, av tekniska skäl eller på grund av orimliga kostnader, inte kan uppnås på något annat sätt som skulle vara betydligt bättre för miljön.

Kommentar: Genom förslaget delas nuvarande 2 kap. 7 § upp i två olika bestämmelser. Den ordinarie rimlighetsavvägningen i första stycket kvarstår i 2 kap. 7 §. Den striktare bestämmelsen och stoppregeln för gränsvärdesnormer i andra och tredje styckena flyttas till en egen, ny 2 kap. 7 a §, för att markera skillnaden mot huvudregeln i 2 kap. 7 §. Därutöver införs en ny 2 kap. 7 b § som avser miljökvalitetsnormer som avser vattenmiljön beträffande ekologisk status och ekologisk potential samt

grundvattnets kvantitativa status. Den nya bestämmelsen korresponderar i sin uppbyggnad med de befintliga 2 kap. 7 § andra och tredje styckena miljöbalken.

Genom 2 kap. 7 b § första stycket första meningen slås det fast att till skillnad från 2 kap. 7 § (nuvarande 2 kap. 7 § första stycket) miljöbalken ska de krav som behövs för att följa en sådan norm ställas. Bestämmelsen omfattar miljökvalitetsnormer som avser vattenmiljön beträffande ekologisk status och ekologisk potential samt grundvattnets kvantitativa status. Kemisk status hanteras däremot alltjämt som en gränsvärdesnorm och bibehåller sin nuvarande reglering genom den nya 2 kap. 7 a § miljöbalken. Bestämmelsen medför att normerna blir rättsligt bindande för prövningsmyndigheten enligt kommissionens krav. Bestämmelsen gäller för alla verksamheter, såväl nya som befintliga, och vid såväl tillståndsprövning som tillsyn. I kombination med promemorians förslag att det vid omprövning av villkor avseende vattenkraftverk får ställas sådana krav som kan förhindra eller avsevärt begränsa den befintliga verksamheten (i motsats till den idag gällande bestämmelsen om lagakraftvunna villkors rättskraft enligt 24 kap. 5 § femte stycket miljöbalken), kommer bestämmelsen därmed även få genomslagskraft vid omprövning av sådana villkor enligt kommissionens önskemål.

I 2 kap. 7 b § första stycket andra meningen finns motsvarande hänvisning till åtgärdsprogrammets vägledande funktion som i nya 2 kap. 7 a § första stycket (nuvarande 2 kap. 7 § andra stycket) miljöbalken. Hänvisningen syftar främst till de lokala åtgärdsprogram som möjliggörs genom nedan föreslagna förändringar i vattenförvaltningsförordningen. Genom hänvisningen kan sådana åtgärdsprogram vara vägledande för om en åtgärd ska anses utgöra en (otillåten) försämring eller ej. Syftet med bestämmelsen är att en ny eller befintlig verksamhet eller åtgärd inte ska betraktas som otillåten så länge som den är förenlig med ett lokalt åtgärdsprogram som angivit vägen till måluppfyllnad för vattenförekomsten. Ett sådant förfarande kan bidra till att förenkla prövningen av om en verksamhet eller åtgärd är förenlig med en miljökvalitetsnorm utan att eftersätta kraven på att normen ska följas.

Genom andra stycket implementeras undantagsbestämmelsen i artikel 4.7 ramdirektivet för vatten. Bestämmelsen blir därigenom direkt tillämpbar av samtliga prövningsmyndigheter och får i praktiken samma effekt som stoppregel som bestämmelsen i nya 2 kap. 7 a § andra stycket (nuvarande 2 kap 7 § tredje stycket) miljöbalken. Genom bestämmelsen blir kommuner och myndigheter skyldiga att inte lämna tillåtlighet, tillstånd, godkännande eller dispens till nya verksamheter som strider mot försämringsförbudet eller medför att måluppfyllnaden av miljökvalitetsnormerna för vattenförekomsten äventyras. Betydenhetsrekvisitet i bestämmelsen korresponderar nya 2 kap. 7 a § andra stycket (se prop. 2009/10:184) och innebär att det bara är verksamheter som i sig faktiskt medför en försämring eller äventyrar en måluppfyllnad som träffas av bestämmelsen. Kravet på att tillämpade undantag ska motiveras i förvaltningsplanen enligt artikel 4.7 punkt b) ramdirektivet för vatten regleras i en omformulerad 4 kap. 11 § vattenförvaltningsförordningen.

Vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

4 kap. 11 §

~~Vattenmyndigheten får för en viss vattenförekomst besluta om undantag från kvalitetskraven som följer av 2-5 §§, om en ny verksamhet eller åtgärd medför~~

~~1. att god grundvattenstatus, god ekologisk status eller god ekologisk potential inte uppnås hos vattenförekomsten, eller att tillståndet hos en vattenförekomst försämras, och detta är en följd av verksamhetens eller åtgärdens inverkan på en ytvattenförekomsts karakteristika eller på nivån hos en grundvattenförekomst, eller~~

~~2. att tillståndet hos en ytvattenförekomst försämras från hög status till god status.~~

~~—Ett undantag enligt första stycket får beslutas endast om~~

~~1. tekniska skäl eller orimliga kostnader utesluter att de fördelar som den nya verksamheten eller åtgärden bedöms medföra kan uppnås på något annat sätt som skulle vara betydligt bättre för miljön,~~

~~2. alla genomförbara åtgärder vidtas för att mildra de negativa konsekvenserna för vattenförekomstens kvalitet, och~~

~~3. skälen för den nya verksamheten eller åtgärden är ett allmänintresse av stor vikt eller de fördelar som ett uppfyllande av kvalitetskraven skulle medföra för miljön och samhället inte uppväger den nya verksamhetens eller åtgärdens fördelar för människors hälsa eller säkerhet eller för en hållbar utveckling.~~

När en verksamhet eller åtgärd har tillåtits enligt 2 kap. 7 b § miljöbalken, ska vattenmyndigheten fatta de beslut för förvaltningen av vattenmiljön som tillståndet föranleder.

Kommentar: Undantaget i artikel 4.7 ramdirektivet för vatten implementeras istället genom den nya 2 kap. 7b § andra stycket. Den nya bestämmelsen i 4 kap. 11 § syftar till att möta kravet på att skälen för ändringarna ska anges särskilt och förklaras i förvaltningsplanen för avrinningsdistriktet enligt punkt b) i artikel 4.7.

6 kap. 9 a § (ny)

Lokala åtgärdsprogram

En eller flera kommuner, eller ett kommunalförbund, får för en viss vattenförekomst upprätta ett förslag till och fastställa ett lokalt åtgärdsprogram.

Ett lokalt åtgärdsprogram ska utgå

För innehåll och framtagande av lokala åtgärdsprogram gäller bestämmelserna i 5 kap. 4-6 §§ miljöbalken.

6 kap. 9 b § (ny)

möjlighet att pröva ett förslag till lokalt åtgärdsprogram om

1. Havs- och vattenmyndigheten eller Sveriges geologiska undersökning har funnit att förslaget allvarligt avviker från denna förordning eller direktiv 2000/60/EG och senast vid samrådstidens utgång begärt att regeringen ges möjlighet att pröva förslaget, eller

2. en annan kommun eller en myndighet har funnit att de åtgärderna strider mot åtgärdsprogrammet eller, i förekommande fall, delåtgärdsprogrammet för aktuellt vattendistrikt, annan lagstiftning eller allvarligt avviker från bestämmelserna i denna förordning eller i direktiv 2000/60/EG och senast vid samrådstidens utgång begärt att regeringen ges möjlighet att pröva förslaget i denna del.

En begäran enligt 1 eller 2 ska lämnas till regeringen senast en vecka efter samrådstidens utgång.

Kommunen, kommunerna eller kommunalförbundet ska ge regeringen

Kommentar: Bestämmelserna är nya och föreslås insorteras under en ny underrubrik ”lokala åtgärdsprogram” i 6 kap. vattenförvaltningsförordningen. Syfte med bestämmelsen i 9 a § är att möjliggöra för en eller flera kommuner och/eller kommunalförbund (jfr. 5 kap. 5 § 1 och 4 st. miljöbalken) att utarbeta och anta lokala åtgärdsprogram för vattenförekomster som ligger i en kommun eller delas mellan flera kommuner. Sådana lokala åtgärdsprogram har en dubbel funktion. Dels att bryta ner vattenmyndighetens mer övergripande åtgärdsprogram för vattendistriktet till lokal nivå och kartlägga problem och påverkanskällor samt vilka åtgärder som krävs för att nå god

ekologisk och kemisk status i en specifik vattenförekomst. De lokala åtgärdsprogrammen ska vara vägledande för bedömningen av behov av åtgärder enligt 2 kap. 7 b § första stycket andra meningen, på samma sätt som andra åtgärdsprogram är vägledande för motsvarande bedömning enligt 2 kap. 7 a § (jfr. prop. 2009/10:184 s. 46). Detta kommer att leda till ett bättre underlag för prövningar som rör den aktuella vattenförekomsten och bidra till en snabbare och mer kostnadseffektiv åtgärdsåtgärd. Dels att möjliggöra för kommunen eller kommunalförbundet att på ett enkelt och samlat sätt visa att en viss verksamhet eller åtgärd, exempelvis en detaljplan för bostadsbyggande, inte riskerar att äventyra möjligheten att nå god status. Detta kommer att medföra en större förutsägbarhet för kommunernas samhällsplanering och bostadsbyggande. Genom den nya bestämmelsen i 9 b § införs en möjlighet för regeringen att överpröva det lokala åtgärdsprogrammet om det vid samrådet framkommer farhåga om att det skulle strida mot ramdirektivet för vatten, annan lagstiftning eller det åtgärdsprogram eller delåtgärdsprogram som gäller för det aktuella vattendistriktet.